

Kościół bez tajemnic

W poniedziałek 1 kwietnia 2019 roku przewodnicy sudeccy w ramach cotygodniowych szkoleń wysłuchali wykładu dr Agnieszki Paciorkowskiej „Chrześcijański galimatias”. Była to niejako kontynuacja wcześniejszego wykładu o zakonach. Tym razem spotkanie było poświęcone strukturze kościelnej.

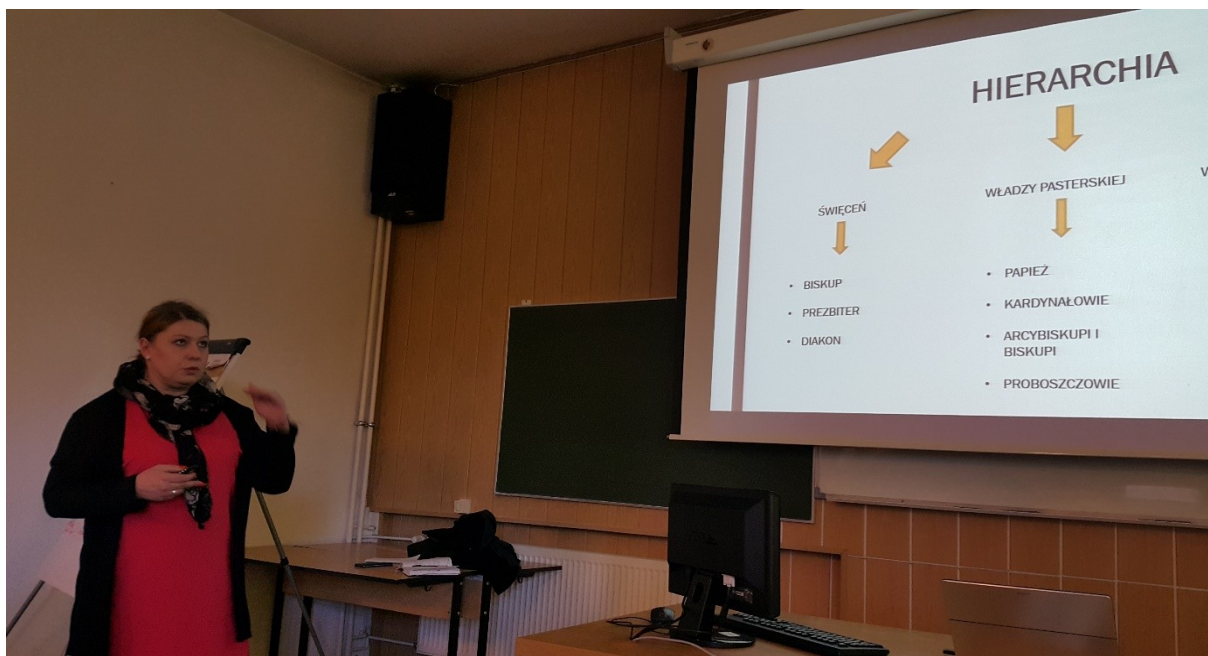

Foto: Krzysztof Tęcza

Na początek pani Agnieszka przedstawiła hierarchię kościelną. Pierwszy i najważniejszy (oczywiście po Jezusie) był św. Piotr. To on jest opoką, skałą, na której zbudowano całą wspólnotę. To jego uważa się za pierwszego papieża. Kolejni byli już wybierani. Za początek wspólnoty uważa się powołanie 12 Apostołów. Następnym krokiem było utworzenie wspólnoty wiernych czyli powstanie Kościoła.

Hierarchia kościelna dzieli się na 3 grupy: święceń, władzy pasterskiej i władzy administracyjnej. Pierwsza grupa to biskup, prezbiter i diakon. Drugą stanowią: papież, kardynałowie, arcybiskupi i biskupi oraz proboszczowie. Trzecia zaś to: biskup, dziekan i proboszcz.

Najważniejszą osobą w Kościele jest papież wybierany przez Kolegium Kardynalskie. Oprócz władzy nad całym Kościołem sprawuje on także funkcję biskupa Rzymu. Poza kościołem św. Piotra ma do dyspozycji kościół św. Jana. O ile w tym pierwszym msze odprawia tylko on to w drugim może wyznaczyć do tego innego duszpasterza.

Papież posiada prymat nieomylności czyli jego słowa nie można podważyć. Kiedyś wybór papieża mocno się przedłużał i ustalono, że konklawe będzie odbywało się za zamkniętymi drzwiami. Chodzi tu jednak o to, że kardynałowie nie mogą opuścić pomieszczeń, w których odbywają się wybory do czasu pomyślnego ich zakończenia. Pozwoliło to na znaczne skrócenie okresu wyboru nowej głowy Kościoła.

Nowo wybrany papież posiada swój herb. Znajdują się w nim dwa skrzyżowane klucze z tiarą umieszczoną nad nimi oraz osobistym przesłaniem. Po wyborze przyjmuje imię świętego który symbolizuje jego program. Symbolem władzy papieskiej jest Pierścień Rybaka oraz pieczęć (niszczona po jego śmierci). Papież nie używa zgiętego pastorału jak biskupi lecz prostego krzyża. Wyróżnia się także szatą, która jest biała.

Jeśli chodzi o kardynałów to są oni mianowani przez papieża na prośbę Konferencji Episkopatu danego kraju. Posiadają trzy stopnie. Pierwszy to kardynałowie biskupi z diecezją podrzymską, drugi kardynałowie prezbiterzy z kościołem tytularnym w Rzymie, trzeci kardynałowie diakoni z kościołem stanowiącym diakonię. Są jeszcze kardynałowie in pectore czyli tacy, którzy z różnych względów, np. politycznych, nie są ogłaszani publicznie. Są oni kardynałami „w sercu”. Kardynałowie posiadają dwa rodzaje strojów: reprezentacyjny czerwono-biały oraz roboczy. Kardynałowie są członkami Konklawe oraz są obywatelami Watykanu.

Arcybiskupi i biskupi, również mianowani przez papieża, pełnią funkcje zarządców diecezji.

Kapłani pełnią funkcję pośredniczą pomiędzy tym co świeckie a tym co święte. Mogą posiadać tytuły np. proboszcz, pleban, misjonarz, wikariusz.

Jeśli chodzi o strukturę Kościoła to w każdym państwie są archidiecezje, w których skład wchodzi diecezje składające się z dekanatów a te z parafii. Najczęściej diecezja skupia 10 dekanatów, ale nie koniecznie.

Foto: Krzysztof Tęcza

Jeśli chodzi o funkcje osób kościelnych mających tytuły pomocnicze to są to:

- rezydent czyli osoba pomagająca w pracach duszpasterskich przypisana na stałe do danej parafii. Może to być np. student albo profesor danego wydziału.
- prepozyt czyli kanonik, przewodniczący kapituły
- prałat będący osobą bez określonej funkcji
- kanonik – członek kapituły katedralnej
- prefekt apostolski będący osobą zarządzającą w imieniu papieża prefekturą apostolską (jest on również nazywany prezbiterem)
- wikariusz apostolski to osoba zarządzająca wikariatem apostolskim
- infułat inaczej nazywany protonotariuszem apostolskim to osoba, która sprawuje niektóre czynności przynależne biskupom.

Oczywiście wszystkie przedstawione powyżej osoby różnią się noszonymi strojami.

Jeśli chodzi o tytuły grzecznościowe używane w rozmowie to do papieża zwracamy się „Ojcie Świąty”, do kardynała „Eminencjo”, zaś do arcybiskupa „Ekscelencjo”. W zakonach używamy tytułów: Ojcie, Siostrze, Bracie.

W hierarchii zakonnej najważniejszą osobą jest Generał. Później mamy Prowincjałów, Opatów i Przeorów. Nieco inaczej wygląda to w kościele prawosławnym czy protestanckim.

W Kościele występuje jeszcze tzw. hierarchia przestrzenna. Oznacza to, że jedne świątynie są ważniejsze od drugich. I tak mamy bazyliki większe lub mniejsze. Tych pierwszych jest 7, z tym że 4 rzymskie są głównymi. Bazylik mniejszych jest kilkaset.

Archikatedra to siedziba biskupa. Są jeszcze katedry, fary, kościoły pomocnicze oraz kaplice zwyczajne i okolicznościowe.

Oczywiście w każdym kraju powołano Konferencję Episkopatu. U nas jest to KEP. W jej strukturze najważniejszą funkcję pełni prezydium. Praktycznie nic w Kościele danego kraju nie może się wydarzyć bez wiedzy KEP. To członkowie Konferencji ustalają wszelkie zmiany i zasady funkcjonowania Kościoła w danym kraju.

Myślę, że ta kolejna dawka wiedzy poświęcona Kościołowi w znacznym stopniu przybliżyła nam zasady jego funkcjonowania. Oczywiście drugi wykład nie wyczerpuje całej wiedzy i mam nadzieję, że w przyszłości jeszcze powrócimy do tego tematu.

Krzysztof Tęcza